

పార్టీలకూ, అభ్యర్థులకూ ముచ్చైక ప్రశ్నలు

ఎన్నికలను అర్థరహితం చేయడానికి ఏమేం చేయాలో అంతా చేసేసి అన్ని పార్టీలూ కలిసి ఎన్నికలు జరుపుకుందాం రమ్మంటున్నాయి. మీడియా కూడా వారికి సహకరిస్తూ ఏ నాయకుడు ఏ పార్టీ నుంచి ఏ పార్టీకి ఫిరాయిస్తున్నాడన్నదే ప్రధాన వార్తగా వ్యవహరిస్తున్నది. పొత్తులు, ఎత్తులు తప్ప ఎన్నికల గురించి రాయడానికేమీ లేనట్లు ప్రవర్తిస్తున్నది. సత్యం చెప్పడం కార్టూనిస్టుల వంతుంది.

ఎంత తిట్టుకున్నా విసుక్కున్నా ప్రభుత్వాలనూ, ప్రభుత్వ విధానాలనూ నిర్ణయించడంలో ఎన్నికలకొక పాత్ర ఉంది. కాబట్టి తిట్టుకొని కూర్చోవడం తగదు. ఎన్నికల రంగంలో ఉన్న అన్ని పార్టీలనూ, అభ్యర్థులనూ మనం ప్రధానం అనుకునే సమస్యలకు నిర్దిష్టమైన జవాబులు చెప్పమనీ, వాటికి వారి మేనిఫెస్టోలో చోటు కల్పించి ఎన్నికలకు దిగమనీ డిమాండ్ చేయాలి. ఇక్కడ 'నిర్దిష్టం' అనేది అతి ముఖ్యమయిన పదం. ఊరికే వీరికి మేలు చేస్తావా, వారికి మేలు చేస్తావా అంటే చేసేస్తాం అంటారు. మానవహక్కులను కాపాడతావా అంటే కాపాడేస్తాం అంటారు. వివాదంలో ఉన్న అంశాలపైన నిర్దిష్టమైన జవాబు కోరాలి. ఆ జవాబును బహిరంగంగా ప్రకటించి ఎన్నికలకు దిగమని డిమాండ్ చేయాలి. తెలంగాణ ఉద్యమకారులు ప్రత్యేక తెలంగాణ గురించి మీ వైఖరేమిటో స్పష్టంచేసి ఎన్నికలలోకి దిగమని ఏ విధంగానయితే అడుగు తున్నారో ఆ విధంగానే ఒక్కొక్క ప్రజావర్గం తన సమస్యల గురించి అడగాలి.

మేము మానవహక్కుల కోణం నుండి కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు అభ్యర్థుల ముందు ఉంచదలచుకున్నాం. ఇవి తప్ప మానవహక్కుల గురించి అడగవలసినదేమీ లేవని కాదు. ఇంకా చాలా ఉన్నాయి. కానీ ప్రస్తుతం చర్చలో ఉన్న విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఒక్కొక్క రంగానికి సంబంధించి ఒకటి రెండు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు పార్టీలనూ, అభ్యర్థులనూ అడగదలచు కున్నాం. సూటిగా జవాబుచెప్పి ఎన్నికలకు దిగమని డిమాండ్ చేస్తున్నాం.

ఈసారైనా నీళ్ల సమస్యను పరిష్కరిస్తారా?

1. కరువు సమస్యకు సాగునీటి కల్పన ప్రధాన పరిష్కారం అని గుర్తిస్తారా? అన్ని ప్రాంతాల రైతులకూ సాగు నీటిని ఒకే వెలకు పొందే హక్కు ఉండాలని అంగీకరిస్తారా? ఈ రెండు విషయాలనూ గుర్తించి, సాగునీటి

కల్పనకు ప్రభుత్వ అభివృద్ధి ప్రణాళికలలో మొదటి ప్రాధాన్యం ఇచ్చి విద్యుదుత్పత్తి, సరఫరా, భూగర్భ జలాల పెంపుదల, చెరువుల మరమ్మత్తు, సాగునీటి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం తదనుగుణంగా చేపడతారా?

2. రాష్ట్రం వాటాకు వచ్చిన కృష్ణా నదీ జలాలను న్యాయ

**పోతా చట్టం దుర్వినియోగాన్ని
అరికడతామంటే చాలదు. పూర్తిగా
రద్దుచేయాలి. రద్దయ్యేదాకా మన
రాష్ట్రంలో దానిని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ
ప్రయోగించకూడదు. అవే
అవలక్షణాలున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘటిత
నేరాల చట్టాన్ని కూడా రద్దుచేయాలి.
ఈ పనులు చేస్తారా?**

బద్ధంగా పునఃపంపిణీ చేసి, అన్ని అనుమతులూ ఉన్న భీమా ప్రాజెక్టుతో మొదలుపెట్టి తెలంగాణ, రాయల సీమలలోని అన్ని పెండింగ్ ప్రాజెక్టులనూ నిర్దిష్ట కాలంలో పూర్తిచేస్తారా?

3. గోదావరి జలాలపైన తెలంగాణకు మొదటి హక్కుందని గుర్తించాలి. మాటల గారడీలు మానేసి దాని వినియోగానికి సమగ్రమైన ప్రణాళికా రచన చేసి ప్రాజెక్టులను నిర్దిష్ట కాలంలో పూర్తిచేయాలి. చేస్తారా?
4. ప్రాజెక్టుల (అది నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుగానీ, విమానాశ్రయంగానీ, భారీ పరిశ్రమగానీ) వల్ల నిర్వాసితులయ్యే ప్రజల పునరావాసం విషయంలో ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న ద్వంద్వ విధానాన్ని విడనాడాలి. ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులు కల్పించే ప్రాజెక్టులలో నిర్వాసితులకు చెప్పుకోదగ్గ మోతాదులో పునరావాసం కల్పిస్తున్నారు. ఇతర ప్రాజెక్టుల నిర్వాసితులకు ఏ పునరావాసమూ లేదు. నిధులు ఎవరిచ్చినా నిర్వాసితుల సమస్యలొక్కటేనని గుర్తించి అందరికీ ఒకేరకమైన - సమగ్రమైన - పునరావాసం కల్పించాలి. దీనికి ఒప్పుకుంటారా?

ఈ రిజర్వేషన్లన్నీ ఇస్తారా?

5. ప్రభుత్వరంగం మాదిరిగానే ప్రైవేట్ రంగంలోనూ ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.లకూ, స్త్రీలకూ విద్యా, ఉద్యోగ రంగాలలో రిజర్వేషన్ కల్పించే చట్టాన్ని చేయాలి. ప్రపంచ బ్యాంకు, బహుళజాతి సంస్థలు కాదన్నా దానిని అమలు చేయాలి. చేస్తారా?
6. చట్ట సభలలో స్త్రీలకు రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడానికి అన్ని పార్టీలూ సిద్ధమేనంటూ, రాజ్యాంగ సవరణ మాత్రం జరగనీయకుండా అందరూ కలిసి ఆడుతున్న ప్రహసనాన్ని చూసి ప్రజలు విసిగిపోయారు. ఎన్నికల తరు

వాత ఆరునెలలు తిరిగేలోపల ఎవరిమీద ఎవరూ నెపం పెట్టి తప్పించుకోకుండా రాజ్యాంగ సవరణ చేస్తారా?

7. రాష్ట్రంలో ఉద్యోగాలలో స్థానికులకు రిజర్వేషన్లు కల్పించే రాజ్యాంగ నియమాలు అమలు కావడం లేదని గుర్తించి వాటిని సక్రమంగా అమలు చేయడం కోసం 1986లో జారీఅయిన జివో 610 పద్దెనిమిది సంవత్సరాలుగా అమలు కాకుండా ఉంది. దాని అమలు కోసం నియమించిన గిర్గాని కమిషన్ సూచనలు కూడా అమలుకు నోచుకోలేదు. అధికారానికి వస్తే ఆరునెలల గడువులోపల వీటిని సమగ్రంగా అమలు చేస్తామని హామీ ఇస్తారా?
8. వికలాంగులకు అన్ని ఉద్యోగాలలోనూ విద్యా సంస్థలలోనూ మూడు శాతం రిజర్వేషన్ కల్పించాలని చెప్పే చట్టపరమయిన నియమం ఎక్కడా సక్రమంగా అమలు కావడంలేదు. ఆ చట్టం చేసిన 1996 సంవత్సరంతో మొదలుపెట్టి బ్యాకలాగ్ ను గుర్తించి ఆ రిజర్వేషన్లను అమలు చేయాలి. దానిని ప్రైవేట్ రంగానికి కూడా విస్తరింపజేసే చట్ట సవరణ చేపట్టాలి. చేస్తారా?
9. జనాభాలో ముస్లింల వాటాకూ విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలో వారి వాటాకూ మధ్య హస్తమశకాంతరం ఉంది. విద్యా ఉద్యోగ రంగాలలోనూ, స్థానిక సంస్థలలోనూ ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.లకు ఇస్తున్న రిజర్వేషన్లు ముస్లింలకు కూడా ఇవ్వాలి. దీనికి అవసరమైతే రాజ్యాంగాన్ని సవరించాలి. చేస్తారా? అలాగే దళిత బౌద్ధులలాగ దళిత క్రైస్తవులను కూడా ఎస్.సి జాబితాలో చేర్చాలి. దీనికి పార్లమెంటు చట్టం చేయాలి. చేస్తారా?

పున్నయ్యగారి సూచనల మాటేమిటి?

10. ఎస్.సి., ఎస్.టి. (అత్యాచారాల నిరోధక) చట్టాన్ని బలహీనపరుస్తూ మన రాష్ట్ర షాకోర్టు, సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులను అధిగమించడానికి జస్టిస్ పున్నయ్య కమిషన్ ముందు హాజరయిన దళిత, ప్రజాతంత్ర సంఘాలు చేసిన సూచనలు ఆ కమిషన్ రికార్డులలో పదిలంగా ఉన్నాయి. వాటిని వెలికితీసి ఆ సూచనల ననుసరించి ఆ చట్టాన్ని సవరించాలి. ఆ పని చేస్తారా?
11. కుటుంబ హింసను నేరంగా ప్రకటించే ఐపిసి సెక్షన్ 498-ఎని మన రాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఈ మధ్యనే సవరించింది. ముద్దాయిలు బాధితురాలిని 'రాజీకి ఒప్పించి, నేరం రుజువయినా శిక్ష పడకుండా తప్పించుకునే అవకాశం కల్పించింది. ఈ చట్ట సవరణను రద్దుచేసి వెనుకటి స్థితిని పునరుద్ధరించాలి. ఆ పని చేస్తారా? సామా

జిక అసమానతల నుంచి పుట్టిన నేరాలను అదుపు చేయడం కోసం రూపొందించిన నేర విచారణ ప్రక్రియలో 'రాజీ'కి చోటు కల్పించడానికి వీలులేదని అంగీకరిస్తారా?

ఆదివాసుల పొట్ట కొట్టమని హామీ ఇస్తారా?

12. రిజర్వ్ అడవులలోని 'చొరబాటు'దార్లందరినీ వెంటనే తొలగించాలంటూ కేంద్ర ప్రభుత్వ అటవీ శాఖ 2002 మే నెలలో జారీచేసిన ఆదేశాలను, ఆదివాసులు, ఇతర భూమిలేని పేదలపైన అమలు చేయకూడదు. ఆ ఆదేశాలను ఆ మేరకు సవరించాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం సవరించినా, లేకున్నా ఆ ప్రజల పైన దానిని ప్రయోగించబోమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లిఖిత పూర్వకంగా తెలపాలి. ఆ పని చేస్తారా?

13. ఏజెన్సీ ఆదివాసుల భూముల బదలాయింపును నిషేధించే 'వన్ ఆఫ్ సెవెన్టీ' నియమాలను సక్రమంగా అమలు చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1998లో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా అధికారుల నుద్దేశించి ఒక సర్క్యులర్ జారీచేసింది. అది ఆ జిల్లాలో ఒకే ఒక్క ఏజెన్సీ గ్రామంలో - అది కూడా కొంతమేరకు మాత్రమే - అమలయింది. దానిని రాష్ట్రమంతటా అన్ని ఏజెన్సీ గ్రామాలలోనూ నిర్దిష్టమైన గడువు లోపల సమగ్రంగా అమలు చేయాలి.

ఎన్కౌంటర్లు, పోటాలూ ఆపుతారా?

14. అదుపులోకి తీసుకున్న వ్యక్తిని, ఆదమరచి ఉన్న వ్యక్తిని కాల్చిచంపే 'ఎన్కౌంటర్' విధానానికి పూర్తిగా స్వస్తి చెప్తారా? 'విచారణ జరిపి అది బూటకమని రుజువయితే శిక్షిస్తారా' అని మేము అడగడంలేదు. పోలీసుల దుశ్చర్యలకు వ్యతిరేకంగా విచారణలు జరగవు, పోలీసులు జరగనివ్వరు. ఎన్కౌంటర్లు పాలనా విధానంలో భాగంగా జరుగుతున్నాయన్న వాస్తవాన్ని బహిరంగంగా గుర్తించి, దానికి స్వస్తిచెప్తారా అని అడుగుతున్నాం.

15. పోటా చట్టం దుర్వినియోగాన్ని అరికడతామంటే చాలదు. పూర్తిగా రద్దుచేయాలి. రద్దయ్యేదాకా మన రాష్ట్రంలో దానిని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ ప్రయోగించకూడదు. అవే అవలక్షణాలున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘటిత నేరాల చట్టాన్ని కూడా రద్దుచేయాలి. ఈ పనులు చేస్తారా?

16. అక్రమ నిర్బంధాన్నీ కస్టడీలో చిత్రహింసలనూ నివారించడం కోసం, అరెస్టు చేసేటప్పుడూ, ఇంటరాగేషన్ చేసేటప్పుడూ పోలీసులు అనుసరించవలసిన పద్ధతి గురించి సుప్రీంకోర్టు 'డి.కె.బసు' కేసులో 1997లో జారీచేసిన మార్గదర్శక సూత్రాలకు చట్టం రూపం

ఇవ్వాలి. ఇస్తారా?

17. పీపుల్స్ వార్ పైన పెట్టిన నిషేధాన్ని ఎత్తివేస్తారా? ఆ పార్టీని నిషేధించడం కోసం జారీచేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సెక్యూరిటీ చట్టాన్ని రద్దుచేస్తారా? నక్సలైజాన్ని ఒక రాజకీయ ఉద్యమంగా గుర్తించి దానితో రాజకీయంగా వ్యవహరిస్తారా?

కార్మికులను రోడ్డున పడేయకుండా ఉంటారా?

18. కార్మికుల హక్కులను బలహీనపరచే ఏ చట్టమూ చేయకూడదు. పార్లమెంటు ఒకవేళ అటువంటి చట్టం చేస్తే దాని నుంచి మన రాష్ట్రాన్ని మినహాయించే చట్టాన్ని రాష్ట్ర అసెంబ్లీ చేయాలి. దానికి రాష్ట్రపతి ఆమోదం పొందడానికి కేంద్రంతో పోరాడాలి. సమ్మతమేనా?

19. స్త్రీ పురుషులకు సమాన పనికి సమాన వేతనం ఇవ్వని ప్రతి యజమానినీ 'సమాన వేతనాల చట్టం' కింద అరెస్టుచేసి శిక్షించాలి. ఆ పని చేస్తారా?

20. ప్రభుత్వరంగ సంస్థలను ఒకటొకటిగా వదిలించుకుంటామనీ, ప్రభుత్వ శాఖలలో ఉద్యోగాలు సాలీనా తగ్గించుకుంటూ పోతామనీ గత ప్రభుత్వం ప్రపంచ బ్యాంకుకు ఇచ్చిన హామీని రద్దుచేయాలి, ఆ విషయాన్ని బహిరంగంగా ప్రకటించాలి. ఆ పని చేస్తారా? ఈ విషయాలలో ప్రజా పాలనావసరాలు, ఉపాధి కల్పన ప్రమాణాలు కావాలి తప్ప వేరే ఏదీ కాదు అని ఒప్పుకుంటారా?

21. ప్రభుత్వం చేపట్టే అభివృద్ధి పనులలో మనుషులను నియమించగలచోట యంత్రాలను నియమించకూడదు. ఉపాధి కల్పన అభివృద్ధి పనుల ప్రధాన లక్ష్యంగా ఉండాలి. ఒప్పుకుంటారా?

22. చేనేత రంగానికి కొంత కనీస భద్రత కల్పించే 1985 నాటి హాండ్లూమ్ రిజర్వేషన్ ఆర్డర్ ను తు.చ. తప్ప

కార్మికుల హక్కులను బలహీనపరచే ఏ చట్టమూ చేయకూడదు. పార్లమెంటు ఒకవేళ అటువంటి చట్టం చేస్తే దాని నుంచి మన రాష్ట్రాన్ని మినహాయించే చట్టాన్ని రాష్ట్ర అసెంబ్లీ చేయాలి. దానికి రాష్ట్రపతి ఆమోదం పొందడానికి కేంద్రంతో పోరాడాలి. సమ్మతమేనా?

కుండ అమలు చేయాలి. ఆధునీకరణ పేరిట చేనేత రంగం గొంతు నులిమివేసే సత్యం కమిటీ సిఫారసులను తిరస్కరించాలి. నూలు ధర, రంగుల ధర చేతి మగ్గాలకు అందుబాట్లో ఉంచాలి. కొనుగోలు మార్కెట్ కల్పించాలి. ఈ పనులు చేస్తారా?

టూరిజం పేరుతో పేదల్ని తరమకుండా ఉంటారా?

23. పట్టణాల సుందరీకరణ పేరిట పేదలను పట్టణాల నుంచి బయటకు పంపించకూడదు. వారికి వారు నివసిస్తున్న స్థలాలలోనే పట్టాలు ఇచ్చి వారి కాలనీలను నివాసయోగ్యం చేయడానికి అవసరమైన అన్ని వసతులూ కల్పించాలి. దీనికి ఒప్పుకుంటారా?

24. టూరిజం పేరిట తీర ప్రాంతంలో మత్స్యకారులను, ఏజెన్సీలో ఆదివాసులను వారి ఆవాసాల నుంచి తొలగించకూడదు. వారి పరిసరాలపైన వారికి ఉన్న హక్కులను కుదించకూడదు. ప్రకృతి మీద మొదటి హక్కు దానిని ఆధారం చేసుకొని బతికే ప్రజలదేనని ఒప్పుకోవాలి. ఒప్పుకుంటారా?

విద్యా వైద్యాలు మీ బాధ్యతని గుర్తిస్తారా?

25. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వైద్య ఆరోగ్య శాఖ జారీచేసిన జివో 90ని రద్దుచేయాలి. ప్రజారోగ్య వ్యవస్థ ప్రభుత్వం బాధ్యత అని గుర్తించాలి. దీనికి సిద్ధమేనా?

26. విద్యారంగంలో కట్టలు తెగి ప్రవహిస్తున్న ప్రైవేటీకరణకు అడ్డుకట్ట వేసి, అన్ని స్థాయిలలోనూ విద్య ప్రజల హక్కు, ప్రభుత్వం బాధ్యత అని గుర్తిస్తారా?

విద్యుత్ లోపాలను సవరిస్తారా?

27. విద్యుత్ రంగంలో ప్రైవేట్ విద్యుత్ ఉత్పత్తి సంస్థలతో చేసుకున్న అన్ని కొనుగోలు ఒప్పందాలనూ రద్దు చేయాలి. విద్యుత్తు అందుబాట్లో ఉండడం అతి పేదలకు సహితం ఒక హక్కు అని గుర్తించాలి. ఈ ప్రాతిపదికన విద్యుత్ ఉత్పత్తి, సరఫరా, పంపిణీ వ్యవస్థలను పునర్నిర్మించాలి. ఆ పని చేస్తారా?

దేవాలయ భూములు పేదలకు ఇప్పిస్తారా?

28. దేవాలయ చట్టంలోని సెక్షన్ 82 రాజ్యాంగబద్ధమేనని సుప్రీంకోర్టు ప్రకటించిన కారణంగా, దాదాపు మూడున్నర లక్షల ఎకరాల భూమి ప్రభుత్వం చేతిలోకి వచ్చింది. అందులో ఒక లక్ష ఎకరాల దాకా ఆ చట్టం ప్రకారమే భూమిలేని పేదలకు దక్కుతుంది. తక్కిన రెండున్నర లక్షల ఎకరాలను కూడా భూమిలేని పేదలకు, అందునా ప్రధానంగా ఎస్.సి., ఎస్.టి.లకు,

విద్యుత్ రంగంలో ప్రైవేట్ విద్యుత్ ఉత్పత్తి సంస్థలతో చేసుకున్న అన్ని కొనుగోలు ఒప్పందాలనూ రద్దుచేయాలి. విద్యుత్తు అందుబాట్లో ఉండడం అతి పేదలకు సహితం ఒక హక్కు అని గుర్తించాలి. ఈ ప్రాతిపదికన విద్యుత్ ఉత్పత్తి, సరఫరా, పంపిణీ వ్యవస్థలను పునర్నిర్మించాలి. ఆ పని చేస్తారా?

చవకగా ఇవ్వాలి. అంతేతప్ప ఆదాయం కోసం ధనవంతులకు బహిరంగ వేలం ద్వారా అమ్మకూడదు. దీనికి ఒప్పుకుంటారా?

29. పొరదర్శక పాలన గురించి ఊరికే ఊదరగొట్టడం మానేసి, దానికి సమగ్ర రూపం ఇచ్చే సమాచార హక్కును చట్టబద్ధం చేయాలి. ఇప్పటికే కొన్ని రాష్ట్రాలలో ఉన్న సమాచార హక్కు చట్టాలలోని లోపాలను తొలగించి మన రాష్ట్రంలోనూ చట్టం చేయాలి. ప్రత్యేకించి, పట్టణాలలోనూనూ, గ్రామాలలోనూనూ భూములకు సంబంధించిన సమాచారం ఒక హక్కుగా ప్రజలకు అందుబాట్లో ఉండాలి. ఆ పని చేస్తారా?

30. ముఖ్యమంత్రికి ఉత్సాహమనిపించినప్పుడల్లా ఒక కొత్త సంఘాన్ని పెట్టడం కాకుండా, రాజ్యాంగం గుర్తించిన స్థానిక సంస్థలను బలోపేతం చేయడమే ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణకు సరయిన మార్గమని గుర్తిస్తారా? రాష్ట్రంలో కొత్త ప్రభుత్వం ఏర్పడగానే, రాజ్యాంగంలోని 11, 12వ షెడ్యూల్లనుసరించి స్థానిక సంస్థలకు అధికారాలు కల్పిస్తారా?

మత ద్వేషాన్ని అరికడతారా?

31. మనది చాలా భిన్నత్వం, వైవిధ్యం ఉన్న సమాజమని పాఠ్య పుస్తకాలలో గొప్పలు చెప్పుకుంటూ, ఆచరణలో దానిని ధ్వంసం చేసేవారిని ఉపేక్షించే వైఖరిని మానుకుంటారా? హిందుత్వవాద సంస్థల వీధిరౌడీ చర్యలను అరికడతారా? ఇతర మతస్తుల పైన ద్వేషం కక్కడానికీ, హింసను రెచ్చగొట్టడానికీ ఎవరికీ హక్కులేనట్టే సంఘ పరివార్ సంస్థలకు కూడా లేదని గుర్తిస్తారా? అందరిలాగే వారిపైన కూడా చట్టపరంగా చర్యలు తీసుకుంటారా?